

Роман Шухевич

Роман Шухевич народився 17 липня 1907 року в містечку Краковець (Яворіський р-н, Львівська обл.). Його батько, Осип Шухевич, займав посаду повітового судді, мати Євгенія Строцька походила із старого священничого роду.

Середню освіту здобув у Львівській академічній гімназії, закінчив її з відзнакою. Ще з юнацьких років розпочинає активну громадську діяльність, у 1922 році вступає в організацію “Пласт”, а також до таємної націоналістичної “Організації вищих класів українських гімназій”, до останньої входив і його брат Юрій.

У 1923 (або 1924) сім'я Шухевичів переїздить до містечка Камінка Струмилова над Бугом. В цей період вступає до лав Української військової організації (УВО), засновує Карпатський спортивний клуб. У жовтні 1926 року Роман Шухевич разом з Б.Підгайним за дорученням УВО вчинили замах на шкільного куратора Яна Собінського.

У 1925 році вступає до Львівської політехніки, проте до навчання не був допущений через політичну діяльність. Ця невдача не зупиняє молодого Шухевича, і він вступає до політехнікуму в Данцігу, тут він провчився рік. У 1926 році Роману Шухевичу все ж таки вдається перевестися до Львівської Політехніки, на архітектурний факультет. Навчання, яке перивалося службою в польській армії (1928-1929), завершилося у 1934 році. Впродовж студентських років Роман Шухевич не припиняє активної політичної діяльності, у 1929 році він стає членом Організації Українських Націоналістів (ОУН). У 1930 році призначається керівником бойової референтури Крайової езекутиви ОУН на західноукраїнських землях. За рекомендацією Проводу ОУН він поглиблює знання з військової справи на курсах у Данцігу і Берліні. Влітку-восени 1930р. Роман Шухевич організував і керував проведенням акцій протесту українського населення проти колонізації Галичини польськими осадниками. Як бойовий референт, сплановував і керував замахами на польського діяча Т.Голуфка, який проводив антиукраїнську політику в галузі культури(вбитий 29.08.1931), комісара поліції Є.Чехівського(вбитий 22.03.1932р.). У 1932 році боївка ОУН під керівництвом Р.Шухевича(Дзвона) здійснює напад на пошту в Городку Ягелонському. Ця операція не була вдалою, у ній загинув брат нареченої Р.Шухевича-Юрій Березинський. Самого ж керівника боївки заарештовують, проте невдовзі звільняють через недостатність доказів.

У 1932 році одружується з Наталкою Березинською, через рік у них народжується син Юрко, а в 1941 році - донька Марія. Проте Роман Шухевич і надалі бере активну участь в політичних акціях. У 1933 році він організує напад на консульство СРСР у Львові, під час цієї операції був вбитий один із працівників консульства О.Майлов. У наступному році приймає участь в підготовці замаху на міністра внутрішніх справ Польщі Б.Перацького. Після замаху Шухевича заарештували. Шість місяців він пробув у концтаборі Береза Картузька, потім ще рік у слідчій в'язниці. Влітку 1936 року відбувся суд, Романа Шухевича було засуджено до чотирьох років ув'язнення. А наступного року його звільняють за амністією.

Після тюремних поневірянь мешкає з родиною у Львові, навіть спільно із знайомими засновує рекламне агенство. Проте вже на весні 1938-го перебуває в Німеччині, де проходить спецкурс для офіцерів у військовій академії в Мюнхені. Влітку 1938 року присутній на нараді членів ОУН в Ужгороді. На ній обговорювалося питання допомоги Карпатській Україні в організації армії та власних державних структур. Отож поручник Шухевич бере активну участь в формуванні та зміцненні збройних сил Карпатської України. В генштабі він (під псевдонімом Щука) посідає посади заступника шефа та офіцера для окремих доручень.

Добуває кошти, зброю, амуніцію для січовиків, зрештою вдалося озброїти 5-6 тисяч вояків Карпатської Січі, підготувати офіцерські кадри.

В час розгрому незалежної Карпатської України перебуває у Великому Бичкові. Як член Штабу національної оборони організує опір угорським військам. Після поразки переходить на територію Румунії, згодом переїжджає до Югославії, а потім до Австрії, де йому вдалося налагодити зв'язок з керівництвом ОУН.

Влітку - на початку осені 1939 року Роман Шухевич, як зв'язківець ОУН, із західноукраїнськими територіями діяв у Данцігу. Після капітуляції Польщі (восени 1939р.) він переїздить до Кракова, де займає пост референта зв'язку ОУН з українськими землями в СРСР. Після збору ОУН Степаном Бандерою (ОУН(б)), який відбувся в Кракові у квітні 1941 року, Роман Шухевич призначається крайовим провідником українських земель в окупованій німцями Польщі, а також входить до Головного військового штабу ОУН.

У травні 1941 року сотник Шухевич (під псевдонімом Тур) очолює Спеціальний відділ "Нахтігаль" – один із українських легіонів, створених на основі Дружини українських націоналістів у складі німецької армії. 30 червня "Нахтігаль" увійшов до Львова, того ж дня було проголошено незалежність Української держави. Роман Шухевич отримав номінаційну грамоту заступника міністра оборони в українському уряді, сформованому Я.Стецьком.

Проте після вищезгаданих подій, у листопаді українські частини були переформовані в "201 батальйон охоронної поліції", який дислокувався в Білорусії. Шухевич став заступником командира батальйону і командиром 1-ої сотні. Але батальйон було ліквідовано, а в січні 1943 року офіцерів роззброєно і відправлено до львівської в'язниці. Роману Шухевичу вдалося втекти, він переходить на нелегальне становище.

З березня 1943 року він військовий референт проводу ОУН самостійників державників (СД), організує перехід українців з німецьких поліцейських частин до Української повстанської армії, перші частини якої були сформовані у жовтні 1942 року. Навесні 1943 року Романа Шухевича призначають керівником Крайового військового штабу організації (КВШ). У травні він стає членом Проводу ОУН(б), і займається реорганізацією КВШ у Головний військовий штаб, який і очолює – до вересня 1943 року. У серпні на III Надзвичайному великому зборі ОУН(б) Шухевича обирають головою Бюро проводу організації. Створено також посаду головного командира Української повстанської армії, на яку в листопаді призначений підвищений у званні до підполковника Роман Шухевич (Тарас Чупринка).

11-15 липня 1944 року біля с. Недільна (Самбірський р-н, Львівська обл.) відбувся Перший Великий збір Української головної визвольної ради (УГВР). Головою Генерального секретаріату УГВР обрали Р. Шухевича (під псевдонімом Роман Лозовський). Він також обійняв посаду секретаря військових справ.

З того часу до самої смерті Роман Шухевич був незмінним головою Генерального секретаріату УГВР, головнокомандуючим УПА та головою Проводу ОУН(б). За активну діяльність і самовіддану працю він у 1946 році отримав звання генерала-хорунжого, підтверджене постановою УГВР від 8 лютого, а по смерті був нагороджений найвищими орденами УПА: Золотим хрестом заслуги та Золотим хрестом бойової заслуги 1-го класу.

Загинув Роман Шухевич 5 березня 1950 року в селі Білогорща під Львовом.

Підготувала Ярина Кочеркевич - Львівський осередок